13.00.00	13.00.06	01.00.00
13.00.01	13.00.07	02.00.00
13.00.02	13.00.08	03.00.00
13.00.03	13.00.09	09.00.00
13.00.04	07.00.00	10.00.00
13.00.05	19.00.00	11.00.00

№5/2025

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI

Pedagogik, psixometodologik va tabiiy fanlarga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 284 sahifa,
14-may, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:
Qirg'izboyev Abdug'affor Karimjonovich – Tarix fanlari doktori, professor

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A`ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Umarova H.O'. – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Somurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'icha falsafa doktori (PhD)
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, Toshkent davlat texnika universiteti, G. V. Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti Toshkent temir yo'l muhandislari instituti.

EDITOR-IN-CHIEF:
Qirg'izboyev Abdug'affor Karimjonovich – Doctor of Historical Sciences, Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:
Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician
Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician
Umarova H.O'. – Minister of Preschool and School Education of the Republic of Uzbekistan
Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Shermuhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor
Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)
Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)
Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)
Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)
Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)
Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)
Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor
Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)
Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor
Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor
Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service
Saifnazarov I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Professor
Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)
Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor
Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics
Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology
Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region
Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali Oliy attestatsiya komissiyasining 26-08-2024 yildagi №11-05-4381/01-Kengash tavsiyasiga ko'ra, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning tadqiqot ishlari yuzasidan dissertatsiyalarining asosiy ilmiy natijalarini chop etish uchun tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

Asos: OAK Pedagogik texnologiyalar va psixologik tadqiqotlar bo'yicha ekspert kengashi tavsiyasi (29-10-2024-y.; №10); OAK Tartib-qoida komissiyasi qarori (30-10-2024-y., №10/24); OAK Rayosatining qarori (31-10-2024-y., №363/5).

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.06.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №095310

MUNDARIJA

Nutq oʻstirish mashgʻulotlarida maqol va rivoyatlardan foydalanish texnologiyasi 12
Azimova Nodira Xikmatovna

Matematikada oʻtkaziladigan sinfdan tashqari viktorina, matematik ertalik va matematik musobaqalarni tashkil etish 15
Azizova Dilnoz Yoʻldashevna

Adabiy ta'limda fanlararo integratsiyani rivojlantirishda didaktik oʻyinlarning oʻrni 19
Hasanova Bahora Isa qizi

Boshlangʻich sinf ona tili darsliklaridagi kognitiv-pragmatik mashqlar turlari va mazmuni 22
Jahonova Nargiza Yunus qizi

Umumiy oʻrta ta'lim maktablarida kimyo fanidan uyga vazifalarni tashkil etishda QUIZ testlardan foydalanish 28
Jamolova Nodirabegim Jobir qizi

Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning tadqiqotchilik faoliyatini tashkil etishning dolzarbligi 32
Mazgarova Durdona Shuxrat qizi, Mirzakamolova Komola Xojiakbar qizi

Understanding and Using Articles in English: A Practical Approach 35
Mustafoyeva Nigina Shuhrat kizi

Boʻlajak tarbiya fani oʻqituvchilarining kasbiy tayyorgarligi jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslari 40
Nosirova Dilfuza

Ona tili va oʻqish savodxonligi fanining boshlangʻich ta'limdagi oʻrni va ahamiyati 45
Otamurodova Mahfirat Husan qizi

Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim sohasidagi qaror va qonunlari asosida maktabgacha yoshdagi bolalarda tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirishga zamonaviy yondashuv 49
Imamova Nilufar Zabiyxulla qizi, Poʻlatova Mahfuza Toʻlqin qizi

Maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarlarining kasbiy etikasi va madaniy salohiyatini shakllantirish omillari ... 52
Qodirova Fotima Rashidovna

Boshlangʻich ta'limda tarbiya jarayonining samaradorligini oshirishda xorijiy tajribalarining qiyosiy tahlili 55
Shokirova Madinabonu Shomurod qizi

Boshlangʻich sinflarda matematika oʻqitishda mental arifmetikaning oʻrni 59
Sulaymonova Nigora Olimjon qizi

Boshlangʻich ta'limda ta'lim samaradorligini oshirishda xorijiy tajribalardan foydalanish mexanizmlari (Singapur ta'lim tizimi misolida) 63
Taniqulova Oʻgʻiloy Fahriddin qizi

SWOT texnologiyasi asosida talabalarning tadqiqotchilik koʻnikmalarini rivojlantirish modeli 66
Abdusalomova Saidabonu Ziyovuddin qizi

Механизмы формирования характера трудолюбия в младшем школьном возрасте 69
Зияев Амаль Толибович

Современные методы обучения иностранному языку в начальных классах 72
Косимова Шахризода Бахромжон кизи, Рузметова Хилола Абдушариповна

Ислам в духовных исканиях льва толстого: уважение великого писателя к религии и пророку 75
Мамасодикова Махзуна Жалол кизи

Проблемы и особенности перевода с узбекского языка на русский: анализ ошибок и пути решения 78
Холмуродова Дилдора Хусниддиновна

Развитие русского языка в современном мире 80
Чернова Татьяна Алексеевна, Темиров Руслан Расул угли, Хасанов Сайхунбек Килич угли

Ona tili ta'limida muqobil javobli testlardan foydalanishning afzalliklari 83
Komilova Lola Nasilloyevna

Maxsus pedagogikani oʻqitishda klinik, tarixiy, psixologik, didaktik materiallarni integrativ oʻqitish metodlari 91
Djavlanova Nodira Xamza qizi

Professional ta'lim muassasalari o'quvchilarining loyihalash kompetentligini shakllantirish 94
Xidirova Dildora Zayniddinovna

Formation of Cultural Tolerance in Preschool Children Through
Foreign Language Learning Using Digital Educational Resources 98
Dadakhanova Mohlaroyim Muratvayevna

Ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlash va qo'llab-quvvatlashning samarali usullarini o'rganish 106
Ataullayev Fazliddin Fahriddin o'g'li

O'quv jarayonida sun'iy intellekt tizimlaridan foydalanishning ta'limiy aspektlari tahlili 110
Zubayda Barnoyeva

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida funksional savodxonlikni shakllantirishning
nazariy va metodik manbalari 116
Mirxalilova Nargiza Akbarovna, Usmanova Mashkura Mirzoroximovna, Xunarova Lobar Akbaraliyevna

Butun dunyoda nogiron bolalarga nisbatan munosabat: stereotiplar va ularni yengish 120
Axmadova Shahloxon Voxid qizi

Ijtimoiy va pedagogik riablitatsiyon deviant xulqi bo'lgan o'smirlar 124
Abduvaliyeva Mashhura Abduvohid qizi

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida mehnat munosabatlarini tartibga solishda
sog'lom ish muhitini yaratish 127
Qosimova Shaxnoza Nuriddinovna

Maktab o'quvchilarida chet tili bo'yicha strategik kompetensiyani shakllantirish: psixolingvistik asoslar 131
Akmalxonova Nodira

Chet tillarini o'zlashtirishning psixolingvistik asoslari: A. A. Leontyev qarashlarining tahlili 137
B. O. Toshboyeva

O'quvchilarni tabiiy-ilmiy savodxonligini shakllantirish asosida tadqiqotchilik
ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning xususiyatlari mazmuni 143
Ro'zimatov Jamshid Alisher o'g'li

Boshlang'ich sinf "tarbiya" darslarida o'quvchilarning tanqidiy tafakkurini
rivojlantirishga qaratilgan mavzularning mazmun-mohiyati 148
Xoliqulova Moxichehra Nodir qizi

Развитие деонтологической компетентности будущих учителей предмета "воспитания" 152
Вахобов Анвар Абдусаттор угли

Obrazli tafakkur – boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqini o'stiruvchi vosita 155
Turg'unova Xumora Xusniddin qizi

Boshlang'ich sinflarda janriy xususiyatlariga ko'ra ifodali o'qish ko'nikmasining yo'nalishlari 158
Tirkasheva Xumora Nurali qizi

Sharof Boshbekovning "Temir xotin" dramasida dramatik diskursning semantik va sintaktik qurilishi 162
Mavlanova Xafiza Gulmurodovna

Maktabgacha yoshdagi bolalarning teleko'rsatuvlar vositasida
nutq madaniyatini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida 166
Abduvosiyeva Mahmuda Xamidullo qizi

"O'z-o'zini rivojlantirish", "amaliyot" hamda "pedagogik amaliyot" tushunchalarining
ijtimoiy-falsafiy, pedagogik talqini 169
Adasheva Matluba

Kursantlarda muzokaraga kirishish ko'nikmalarini shakllantirishda nizoli vaziyatlar
strategiyalarining psixologik o'rni 173
Azamjonova Oyniso Qahramon qizi

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruvi jarayonida rahbar kompetensiyalarini
rivojlantirishning zamonaviy metodik yondashuvlari 178
Berdiyeva Dilafruz Shuxratovna

Boshlang'ich ta'lim o'quv-tarbiya jarayonida mashq daftarining o'rni va ahamiyati 182
Bo'ronova Maftuna Valijon qizi

Raqamli texnologiyalar yordamida kitobxonlik madaniyatini takomillashtirishning nazariy asoslari 186
Burxanov Bahodir Baxtiyorxodjaevich

Yoshlar orasida emotsional intellektni rivojlantirishning psixologik asoslari 191
Darvishxojayev Xasan Abdulxakimovich

Boshlang'ich sinf tabiiy fanlar darslarida virtual ta'lim texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari 195
Djurayeva Nargis Narkulovna

Ingliz tilida talaffuzni o'rgatishda samarali zamonaviy kompyuter dasturlari 198
Ernazarova Shahnoza Ergash qizi

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ekologik tarbiyaning ahamiyati va ma'naviyatga ta'siri 202
Fayziyeva Dilfuza Tohir qizi

The Importance of Modern Technologies For Improving Speech Skills of Primary Students 206
I. A. Komolova

Bo'lajak pedagoglarning ta'lim jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishining o'ziga xos imkoniyatlari 209
Inadullayeva Sevara Qahramonovna

O'quvchilarning jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantiruvchi metodlar 212
Jumanova Shaxnoza Baxromjanovna

Ulug'bek Hamdamning "Isyon va itoat" romanida obrazlar hayotiga konfliktning ta'siri 215
Karimova Mahliyoxon Mahkamjon qizi

Sharq mutafakkirlari qarashlarida harbiy xizmatchilarda psixik o'zini o'zi boshqarish muammolarining metodologik tahlili 219
Kiyomxujaeva Madina Rustambek qizi

Xorijiy tillarni o'qitishda milliy va xalqaro tajribalarni solishtirish 224
Jumaboyeva Malika, Eshpolatova Nozima, Ne'matova Shahzoda, Razzakova Nodira

Maktabgacha ta'lim tashkilotida markazlar faoliyatini rivojlantirishda tarbiyachining nutqiy madaniyati 227
Nazarova Zulayxo Turabovna, Oydinova Baxriniso Burxon qizi

Maktabgacha yoshdagi bolalarni faoliyatlar orqali ma'naviy-ma'rifiy qiyofasini shakllantirishda tarbiyachining vazifalari 231
Niyozova Maftuna Normaxmat qizi

Bo'lajak o'qituvchilarni raqamli ta'lim muhitida "Smart-Learning" texnologiyalarini samarali qo'llashga tayyorlash metodikasi (umumiy pedagogika misolida) 234
Nurullayeva Ugulxon Ergashboyevna

O'qish savodxonligini rivojlantirishning zamonaviy didaktik yondashuvlari 237
Oripova Dilnozaxon Abduvosi qizi, Azimova Ziyoda Ergashevna

Adabiy ta'limda o'quvchilarning refleksiv ko'nikmalarini rivojlantirish pedogogik muammo sifatida 241
Qodirova Dilnoza Alisher qizi

"Yorug'lik dispersiyasi va uni hosil bo'lishi" mavzusini eksperimental yo'l bilan tushuntirish metodikasi 245
Rashidova Vazira Baxodir qizi

Oliy ta'lim muassasalari talabalarini akademik mobillik asosida o'qitish tizimini takomillashtirish muammolari va ularning yechimlari 248
Ruziyeva Shoxida Fatilloyevna

Literature is A Reflection of the Soul and Culture of Humanity 254
Sayidova Sayyora Yorikulovna

Linguistic Devices in Detective Terminology of "The Purloined Letter" by Edgar Allan Poe 257
Shokirova Markhabo

Maktab direktorlarining psixologik bilimlarini rivojlantirishning ahamiyati va yo'nalishlari 260
Talabayev Utkirjon Rosuljonovich

Bo'lajak harbiy xizmatchilarda empatiya orqali kasbiy moslashuvchanlikni oshirishning ijtimoiy-psixologik asoslari 263
Toshmatov Rustamjon Muydinjon o'g'li

Tanqidiy tafakkurni shakllantirishning pedagogik va psixologik nazariyasi bo'yicha xorijiy va mahalliy tadqiqotlar tahlili 266
Xudoyorova Gavhar Baxtiyor qizi

Maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash mazmuni va amaliy ahamiyati 271
Yakubova Zilola Zikirovna

Zulfiya she'riyatida vafodor ayol timsoli 274
Yusupova Muqaddam Mahmutjonovna

Yangi davr – yangi dars: ta'limdagi zamonaviy metodlar 278
Jumoniyozov Nurbek Xudoyorovich

Взаимное сотрудничество Республики Узбекистан и Республики Азербайджан в формировании современной системы международных отношений 280
Исломов Абдулазиз Латиф угли

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI MILLIY QADRIYATLAR ASOSIDA TARBIYALASH MAZMUNI VA AMALIY AHAMIYATI

Yakubova Zilola Zikirovna
Nizomiy nomidagi TDPU
“Maktabgacha talim metodikasi” kafedrasi o‘qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta’lim tashkilotlarida maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalashning mazmuni hamda uning ijtimoiy asoslari haqida fikr yuritilgan.

Kalit so‘zlar: milliy qadriyat, madaniy-tarixiy meros, ma’naviy tarbiya, vatanparvarlik hissi, milliy qadriyatlar tizimi, o‘z o‘rnini saqlash, qon-qardoshlik, ma’naviy yaqinlik, o‘tmish va ma’naviy meros, ona yurt tuyg‘usi.

Abstract: The article examines the content and social foundations of educating preschool children in preschool educational institutions based on national values.

Key words: national values, cultural and historical heritage, spiritual education, sense of patriotism, national value system, preserving one’s identity, kinship, spiritual closeness, past and spiritual heritage, sense of homeland.

Аннотация: В статье рассматриваются содержание и социальные основы воспитания детей дошкольного возраста в дошкольных образовательных организациях на основе национальных ценностей.

Ключевые слова: национальные ценности, культурно-историческое наследие, духовное воспитание, чувство патриотизма, система национальных ценностей, сохранение своей идентичности, кровное родство, духовная близость, прошлое и духовное наследие, чувство родины.

KIRISH

Maktabgacha ta’lim yoshidagi bolalarning qiziqish va qobiliyatlari ma’naviy manbalar hamda hozirgi zamon talablari va ehtiyojlari nazarda tutilgan holda, tarbiyachilarning tarbiyalanuvchi bilan aniq bir maqsadga yo‘naltirilgan o‘zaro amaliy va nazariy muloqotida namoyon bo‘ladi. Maktabgacha ta’lim yoshidagi bolalarni umuminsoniy qadriyatlar asosida tarbiyalashda bu jarayonning mohiyatini chuqur tushunib yetish zarur. Qadriyatlar o‘z mohiyatiga ko‘ra bir necha turga bo‘linadi. Jumladan, inson va uning hayoti eng oliy qadriyat hisoblanadi. Inson mavjud bo‘lmagan joyda biron narsaning qadr-qimmati haqida so‘z yuritish mantiqsizdir.

Shu sababli inson qadr-qimmatini e’zozlash, uning turmush tarzini yaxshilash, bilimi va madaniy saviyasini rivojlantirish, sog‘lig‘ini saqlash, hayotini himoya qilish davlatimiz siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biridir. Jamiyatimizda kechayotgan tub o‘zgarishlar va islohotlarning aksariyati kishilar hayotining to‘q, boy va go‘zal bo‘lishiga, inson o‘zini chinakam erkin his etishiga, o‘z mehnati natijasi, o‘z taqdiri va o‘z mamlakatining egasi bo‘lishini ta’minlashga qaratilgan. Kishining atrofini o‘rab turgan cheksiz ko‘plab narsa va hodisalar orasida milliy ma’naviyat unsurlaridan bo‘lgan, muayyan shaxs, ijtimoiy guruh, millat yoki butun insoniyat uchun alohida ahamiyat va qadriyatga ega bo‘lgan hodisalar qadriyat deb ataladi. Milliy qadriyatlar esa muayyan xalqning rasm-rusumi, an’anasi, fazilatlari, axloq va odobi, yashash tarzi, bayramlari, shuningdek, shu xalqning aksariyati tomonidan e’zozlanishga loyiq bo‘lgan inshootlar, milliy kiyimlar, uy-ro‘zg‘or buyumlari, turmush tarzini aks ettiradi. Masalan, o‘zbek xalqining mehnatsevarligi, mehmondo‘stligi, xushmuomalaligi va muloyimligi, g‘ayrati va itoatgo‘yligi, turli toifadagi insonlar bilan o‘zaro inoqlashib ketishi, kechirimliligi, mulohaza va tafakkur bilan ish tutishi, tinchliksevarligi o‘zbek milliy qadriyatlari sirasiga kiradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Barchamizga yaxshi ma’lumki, har bir davlatning barqaror taraqqiyoti hamda rivojlanishi inson omiliga, xususan, yosh avlodning ilmiy, ijodiy va ma’naviy salohiyatiga bog‘liq. Bugungi kunda yoshlar tarbiyasi muammolari deyarli barcha mamlakatlar uchun umumiy masaladir. Yoshlar tarbiyasi mavzusi bo‘yicha O‘zbekis-

ton Respublikasi Prezidenti Sh. Mirziyoyev BMT Bosh Assambleyasining 72-sessiyasida shunday degan edi: “Bugungi dunyo yoshlari – son jihatidan butun insoniyat tarixidagi eng yirik avloddir, chunki ular 2 milliard kishini tashkil etmoqda. Sayyoramizning ertangi kuni, farovonligi farzandlarimiz qanday inson bo‘lib kamolga yetishi bilan bog‘liq. Bizning asosiy vazifamiz – yoshlarning o‘z salohiyatini namoyon qilishi uchun zarur sharoitlar yaratish, zo‘ravonlik g‘oyasi ‘virusi’ tarqalishining oldini olish. Buning uchun yosh avlodni ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash, uning huquq va manfaatlarini himoya qilish borasidagi ko‘p tomonlama hamkorlikni rivojlantirish lozim, deb hisoblaymiz.” O‘zbek xalqining asriy an’analari, jumladan, tarbiya sohasidagi qadriyatlari ajdodlarimizning tabarruk dini bilan chambarchas bog‘liqdir.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Yoshi kattalarga salom berish, ularni hurmat qilish, yoshi kichiklar va kuchsizlarni avaylash, ilm olish va kasb o‘rganishga da’vat, halol mehnat qilishga chaqirish, qo‘shnilar bilan xushmuomala bo‘lish kabi an’analar o‘zbek oilalarida, ularning dinga munosabatidan qat’i nazar, yoshlarga singdirib kelinmoqda. Yoshlar tarbiyasida islom ma’rifatining muhim o‘rni e’tiborga olinib, O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoyev 2017-2018-yillarda qator g‘oyalar va tashabbuslarni ilgari surdi. Jumladan, Samarqand viloyatida Imom Buxoriy xalqaro ilmiy tadqiqot markazi, Termizda Imom Termiziy ilmiy tadqiqot markazi hamda Toshkentda O‘zbekistondagi Islom sivilizatsiyasi markazini tashkil qilish to‘g‘risida davlat rahbari va Vazirlar Mahkamasining tegishli qarorlari qabul qilindi. Buyuk ajdodlarimizning bebaho ilmiy-ma’rifiy merosini o‘rganishdan tashqari, ushbu muassasalarning asosiy vazifasi – yoshlarni buyuk va shonli o‘tmishga hurmat hamda faxr bilan qarash, ulug‘ ajdodlarga munosib avlod bo‘lishga, ilm va ma’rifat olishga intilish ruhida tarbiyalashdan iborat.

TAHLIL VA NATIJALAR

Maktabgacha ta’lim yoshidagi bolalarning qiziqish va qobiliyatlarining milliy shakllarini rivojlantirish maktabgacha ta’lim tashkiloti oldiga qo‘yilgan muhim vazifalardandir. Maktabgacha ta’lim yoshidagi bolalarning qiziqish va qobiliyatlari – ma’naviy manbalar hamda hozirgi zamon talablari va ehtiyojlari nazarda tutilgan holda, tarbiyachilarning tarbiyalanuvchi bilan aniq bir maqsadga qaratilgan o‘zaro amaliy va nazariy muloqotida namoyon bo‘ladi. Maktabgacha ta’lim yoshidagi bolalarni umuminsoniy qadriyatlar asosida tarbiyalashda uning mohiyatini tushunib yetish lozim. Qadriyatlar o‘zining mohiyatiga ko‘ra bir necha turga bo‘linadi. Jumladan, inson va uning hayoti eng oliy qadriyat hisoblanadi. Inson yo‘q joyda biron narsaning qadr-qimmati haqida so‘zlash bema’nilikdir. Shuning uchun ham inson qadr-qimmatini e’zozlash, uning turmushini yaxshilash, bilimi va madaniy saviyasini rivojlantirish, sog‘lig‘ini saqlash, hayotini himoya qilish davlatimiz siyosatining asosiy yo‘nalishini tashkil etadi. Jamiyatimizda ro‘y berayotgan tub o‘zgarishlarning, islohotlarning barchasi kishilar hayoti to‘q, boy, go‘zal bo‘lishi, inson o‘zini chinakam erkin his etishi, o‘z mehnati natijasining, o‘z taqdirining, o‘z mamlakatining egasi bo‘lishini ta’minlashga qaratilgandir.

Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida yosh avlodlarimizga el-yurt, xalq, millat va Vatan manfaatlarini anglash, ularning shon-shuhratini yanada oshirish, ilm-fan va madaniyatini, ajdodlarimiz boy merosini, tarixi, dini va qadriyatlarini o‘rganish, munosib baholash borasidagi tarbiyachilarimizning faoliyati katta ahamiyatga ega. Maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalashda, milliy-ma’naviy, etnik qadriyatlarni yoshlar ongiga samarali singdirishda maktabgacha ta’lim tashkilotida milliylik va milliy ma’naviy qadriyatlar uyg‘unligi mavzusida olimlar, yozuvchi va shoirlarning hayoti va ijod yo‘liga oid bo‘lgan videofilmlarni ko‘rsatib borish maqsadga muvofiq bo‘ladi.

Albatta, har bir xalq milliy qadriyatlari doirasidagina cheklanib qolmasligi kerak. Boshqa millatlarning qadriyatlarini o‘rganish ham muhim omillardan biri hisoblanadi. Qadriyatlar qanchalik bir-biriga yaqinlashib, ta’sir ko‘rsatmasin, har bir millat uchun ma’naviy kamolotning asosiy yo‘li va mezoni milliy qadriyatlar bo‘lib qoladi. Biron millatning yaxshi urf-odatlari, marosimlari qachonki boshqa millat ruhiga, milliy ma’naviy ehtiyoji va talablariga mos kelgandagina, shu millat hayotida chuqur ildiz otish imkoniga ega bo‘ladi. Har bir xalq qadrlagan narsa yoki hodisa, birinchi navbatda, uning milliy ma’naviyati bilan bog‘liq bo‘ladi. Milliy qadriyatlar ham qandaydir o‘zgarmas hodisa emas. Millat taraqqiyoti bilan bog‘liq bo‘lgan ijtimoiy, iqtisodiy, ma’naviy hayotning takomillashib borishi, yashash va mehnat qilish sharoitlari o‘zgarishi bilan milliy qadriyatlar ham rivojlanib borishiga imkon yaratiladi. Maktabgacha ta’lim yoshidagi bolalarni umuminsoniy qadriyatlar asosida tarbiyalash – bu yosh avloddan milliy g‘oya asosidagi tafakkur, chuqur bilim va ixtisoslikni talab qilmoqda. Uning negizi – milliy qadriyatlarimizdir. Yangicha yashash, ozod va obod Vatan, erkin va farovon hayot kechirish tuyg‘usi esa yosh avlod oldiga keksa avlodga qaraganda mas’uliyatliroq vazifalarni qo‘ymoqda. Xususan, ong va tafakkur hamda ma’naviy qadriyatlardagi o‘zgarishlarning hayot talabidan orqada qolayotgani ma’naviy salohiyatdagi kamchiliklar bilan bog‘liqdir.

XULOSA

Maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'lim-tarbiya berishning asosiy maqsad va vazifalari – bolalarni aqliy va jismoniy jihatdan rivojlantirish, maktabga tayyorlash, ularning ruhiyati, shaxsiy qobiliyati, intilishi va ehtiyojlarini milliy va umuminsoniy qadriyatlar hamda hududiy xususiyatlarni hisobga olgan holda rivojlantirishni ta'minlashdan iboratdir. Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni umuminsoniy qadriyatlar asosida tarbiyalash, ma'rifiy-madaniy tarbiyada tabarruk dinimiz imkoniyatlari, buyuk ma'naviy-ma'rifiy merosimizdan foydalanishni birinchi darajadagi masalaga aylantirish maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Boboyeva D.R. Maktabgacha yoshdagi bolalarning nutqini o'stirish jarayonida ertaklar asosida atrof-muhit bilan tanishtirish // Ilmiy to'plam. – T.: Nizomiy nomidagi...
2. Sodiqova Sh. Maktabgacha pedagogika. – Toshkent, 2013.
3. Ramozonova B. (2025). Malakaviy o'quv amaliyot jarayonida bo'lajak tarbiyachilarni kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning didaktik ta'minoti. Maktabgacha va maktab ta'limi jurnali, 3(3).
4. Yakubova Z.Z. (2022, oktyabr). Maktabgacha ta'lim tashkilotida bolaning rivojlanishi va tarbiyasiga professional yordam ko'rsatishda oila, mahalla va maktab bilan hamkorlik ishlari. In International Conferences, 1(8), 68–73.
5. Yakubova Z.Z. (2023). Milliy tarbiya asosida bola shaxsini rivojlantirishda oila, mahalla va maktabgacha ta'lim tashkilotlar hamkorligi. Golden Brain, 1(15), 141–147.
6. Yakubova Z.Z. (2023). National values of preschool children basically forming educational and moral qualities. European International Journal of Pedagogics, 3(01), 51–55.
7. Sadikova S.A., Yakubova Z.Z., Kayumova D.N., Khalilova D.F., & Kamalova G.A. (2023). Preparing children for social activity in preschool educational organizations – pedagogical need. Journal of Advanced Zoology, 44, 1777–1784.
8. Sodiqova S., & Yakubova Z. (2022). O'quv mashg'ulotlarining talabalarni ijtimoiy-pedagogik faoliyatga tayyorlashdagi o'rni. Science and Innovation, 1(B7), 855–859.
9. Каюмова Н.М., & Якубова З.З. (2021). Дошкольное образование как способ формирования образованной и воспитанной личности. In Современная наука. XXI век: научный, культурный, ИТ контекст, 92–95.

13.00.00	Pedagogika fanlari
13.00.01	Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
13.00.02	Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
13.00.03	Maxsus pedagogika
13.00.04	Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05	Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06	Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqichlari bo'yicha)
13.00.07	Ta'limda menejment
13.00.08	Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09	Ijtimoiy pedagogika
07.00.00	Tarix fanlari
19.00.00	Psixologiya fanlari
01.00.00	Fizika-matematika fanlari
02.00.00	Kimyo fanlari
03.00.00	Biologiya fanlari
09.00.00	Falsafa fanlari
10.00.00	Filologiya fanlari
11.00.00	Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov
Musahhih: Alibek Zokirov
Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №5

© Materiallar ko‘chirib bosilganda “Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali 26.09.2023-yildan O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C–5669245 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani
Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.